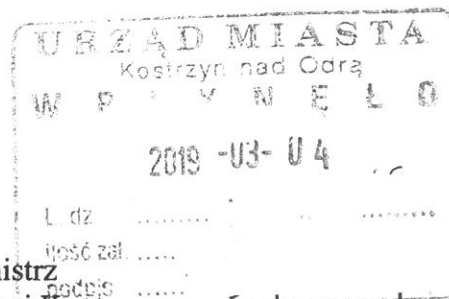

Instytut Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu
Biuro Upamiętniania
Walk i Męczeństwa

Burmistrz
Andrzej Kunt
Urząd Miasta Kostrzyn nad Odrą
66-470 Kostrzyn nad Odrą
ul. Graniczna 2

Pismo z dnia 8.2.2019 r.   Znak: OA.0057/2.2/2019 A.K.   Nasz znak: BUWIII-940- 3 (2)/19   Data: Warszawa, dn. 20.2.2019 r.

OPINIA

Działając w imieniu Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – w odpowiedzi na pismo z dnia 8.2.2019 r. (znak: OA.0057/2.2/2019 A.K.) – na podstawie ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2018 r. poz. 1103), zwanej dalej ustawą, wyrażam opinię, iż: nazwa Szkoły Podstawowej nr 4 w Kostrzynie nad Odrą im. **Wojsk Ochrony Pogranicza**, a w tym przypadku także **Żołnierzy Wojsk Ochrony Pogranicza** jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy.

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wymieniona nazwa upamiętnia organizację symbolizującą komunizm w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy.

UZASADNIENIE

Na poparcie powyższego, wskazuję co następuje:

Wojska Ochrony Pogranicza zostały utworzone rozkazem z dnia 13 września 1945 r. wydanym przez naczelnego dowódcę Wojska Polskiego. Powstały wówczas Departament WOP podlegał I wiceministrowi obrony narodowej Wsiewołodowi Strażewskiemu, a od 14 lutego 1946 r. Karolowi Świerczewskiemu. Począwszy od lutego 1946 r. w ramach WOP powołano specjalne komisje weryfikacyjne, funkcjonujące na szczeblu centralnym oraz w dowództwach okręgów wojskowych. Miały one na celu oczyszczenie szeregów WOP z kadry

#Moja NIEPODLEGŁA.

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ – KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU

Biuro Upamiętnienia Walk i Męczeństwa

ul. Wołoska 5, 02-675 Warszawa

adres do korespondencji: ul. Wołoska 7, 02-675 Warszawa

tel. (22) 581-89-66, fax (22) 581-89-10, mail: buwim@ipn.gov.pl

www.ipn.gov.pl

oficerskiej pełniącej służbę w okresie II RP, najczęściej w KOP. Komisje przez swój represyjny charakter spowodowały dekompozycję stanu etatowego poszczególnych jednostek WOP. W oczach Departamentu Personalnego Wojska Polskiego i Departamentu WOP kadra oficerska WOP wywodząca się z przedwojennego systemu ochrony granic kraju stanowiła zagrożenie natury ideologicznej dla młodych oficerów i podoficerów. Jeszcze 29 września 1946 r. minister bezpieczeństwa publicznego i naczelny dowódca WP zatwierdzili „Instrukcję o wzajemnej współpracy organów wywiadowczych WOP z Urzędami Bezpieczeństwa”, która określała zasady wzajemnej wymiany informacji i utrzymywania stałego kontaktu w zakresie wszelkich działań podejmowanych w obrębie pasa granicznego przez jednostki operacyjne. Rzeczona instrukcja mówiła o współpracy między obiema instytucjami w zakresie: przerzucania agentów przez granicę, wzajemnej wymiany wiadomości z zakresu płytkiego wywiadu (30–40 km) na terenie przeciwnika oraz kontrwywiadu ofensywnego dotyczącego ochrony granic oraz w zakresie ujawnionych przypadkach szpiegostwa, dywersji, zorganizowanego bandytyzmu, działalności organizacji i partii podziemnych oraz przypadków nielegalnego posiadania broni.

Zwiad WOP był integralną częścią formacji, funkcjonującą od początku jej powstania. 1 stycznia 1949 r. na mocy rozkazu ministra obrony narodowej nr 0205/ORG z 4 grudnia 1948 r., WOP zostały podporządkowane Ministerstwu Bezpieczeństwa Publicznego, co było związane ze wzorowaniem się na rozwiązaniu przyjętym w Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich. Departament WOP został przemianowany na Główny Inspektorat Ochrony Pogranicza (od 1 stycznia 1950 r. Dowództwo Wojsk Ochrony Pogranicza), który stał się wyspecjalizowaną organizacją MBP do ochrony granic. Dostosowanie działania GIOD potem DWOP do działania pracy resortu bezpieczeństwa wiązało się między innymi z tym, że brygadam wojsk pogranicza przydzielono odcinki granicy pokrywające się z liniami granicznymi województw nadgranicznych, co umożliwiło ich pełną kontrolę przez poszczególne Wojewódzkich Urzędów Bezpieczeństwa Publicznego. Dekret Rady Państwa z 7 grudnia 1954 r. o powołaniu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, skutkowało przeniesieniem WOP do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Od tej pory za organ bezpieczeństwa państwa uznaje się wyłącznie Zwiad WOP, który istniał do 31 lipca 1990 r. O ideowym charakterze Zwiadu WOP niech świadczy *Referat szefa Zarządu VII Zwiadowczego Dowództwa WOP płk. Stefana Sobczaka oceniający sytuację w pionie zwiadu WOP w pierwszym w półroczu 1955 r.*, w którym charakteryzuje on kadre oficerską: „aparatus zwiadowczy WOP jest aparatem młodym i oddanym sprawie budownictwa podstaw socjalizmu. Większość oficerów to synowie robotników i chłopów pracujących, członkowie PZPR lub ZMP.”

Dopiero w 1956 r. Rada Państwa PRL przyjęła Dekret o ochronie granic państwowych (Dz.U. z 1956 r. nr 9 poz. 51) z dnia 23 marca 1956 r., który był pierwszym dokumentem tej rangi normującym sprawę granic i bezpieczeństwa wewnętrznego kraju, wskazującym na WOP jako instytucję odpowiedzialną w tej materii. W 1965 r. dowództwo WOP i podległe mu jednostki terenowe wyłączono z MSW i organizacyjnie podporządkowano Głównemu Inspektorowi Obrony Terytorialnej MON ale w 1971 r. ponownie WOP włączono do MSW, co skutkowało tym, że po okresie rozbicia odpowiedzialności za ochronę granic pomiędzy WOP a Milicją Obywatelską istniejącą od 1965 r., powrócił jednolity system ochrony granic, za które odpowiadał WOP.

#Moja NIEPODLEGŁA.

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ – KOMISJA ŚCIGANIA ZBRÓDNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU

Biuro Upamiętnienia Walk i Męczeństwa

ul. Wołoska 5, 02-675 Warszawa

adres do korespondencji: ul. Wołoska 7, 02-675 Warszawa

tel. (22) 581-89-66, fax (22) 581-89-10, mail: buwim@ipn.gov.pl

www.ipn.gov.pl

Do zadań WOP należała operacyjna ochrona pogranicza, zapobieganie, rozpoznawanie i wykrywanie wszelkiej działalności wrogiej wobec władzy komunistycznej. Należy zaznaczyć, że Zwiad WOP miał prowadzić działalność operacyjną na podstawie instrukcji operacyjnych Służby Bezpieczeństwa. Natomiast zgodnie z Zarządzeniem 026/1982 MSW Zwiad WOP miał przejąć od SB niektóre jej zadania realizowane na pograniczu w szczególności ochronę granicznych urzędów celnych i ich agend, granicznych stacji kolejowych, instytucji położonych w obrębie portów morskich, zapobieganie, rozpoznawanie i wykrywanie wszelkiej wrogiej, przestępczej działalności oraz organizacji nielegalnych i antypaństwowych. Tym samym działania podejmowane przez Wojska Ochrony Pogranicza od samego początku istnienia tej formacji, potwierdzają, że była ona elementem aparatu represji Polski Ludowej

Jak informuję Słownik Współczesnego Języka Polskiego (red. prof. dr hab. Bogusław Dunaj, Warszawa 1996, s. 1182), przez słowo „upamiętniać” znaczy „zachowywać dla pamięci potomnych, czynić pamiętnym; utrwać w pamięci”. Nadanie szkole imienia Wojsk Ochrony Pogranicza czy Żołnierzom Wojsk Ochrony Pogranicza ma w sposób oczywisty zachować dla potomnych pamięć o tej organizacji, czyli stanowi jej upamiętnienie.

W świetle powyższego nie ulega wątpliwości, że nazwa szkoły upamiętnia organizację (Wojska Ochrony Pogranicza) symbolizującą komunizm. Tym samym nie spełnia warunków, o których mowa w art. 5a ust. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu i podlega usunięciu.

Mając na względzie powyższe ustalenia należało postanowić jak na wstępie.

Do wiadomości

1. Wojewoda Lubuski
Władysław Dajczak
Lubuski Urząd Wojewódzki
ul. Jagiellończyka 8,
66-400 Gorzów Wielkopolski

Z upoważnienia
Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej
Dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa

Adam Siwek

2. Oddział IPN w Szczecinie

#Moja NIEPODLEGŁA.

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ – KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU

Biuro Upamiętnienia Walk i Męczeństwa

ul. Wołoska 5, 02-675 Warszawa

adres do korespondencji: ul. Wołoska 7, 02-675 Warszawa

tel. (22) 581-89-66, fax (22) 581-89-10, mail: buwim@ipn.gov.pl

www.ipn.gov.pl